

คำวินิจฉัยของ นายชุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑/๒๕๕๒

วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒

เรื่อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชากรไทย จำนวน ๑๒ คน อุทธรณ์ต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่ามติของพรรคประชากรไทย เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๑ มีลักษณะ ตามมาตรา ๕๗ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ

ด้วยนายวัฒนา อัสวเหม กับคณะรวม ๑๒ คน ผู้ร้องได้อุทธรณ์ต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ผู้ร้องทั้งสิบสองดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชากรไทย พรรคประชากรไทยผู้ถูกร้อง ที่ ๑ เป็นนิติบุคคลมีนายสมักร สุนทรเวช ผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นหัวหน้าพรรค ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ๒๕๓๕ ถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๐ พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ หัวหน้าพรรคความหวังใหม่เป็น นายกรัฐมนตรี โดยมีพรรคชาติพัฒนา พรรคกิจสังคม พรรคเสรีธรรม พรรคมวลชน และพรรค ประชากรไทยเป็นพรรคร่วมรัฐบาล ต่อมาเมื่อต้นเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๐ พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคร่วมรัฐบาลเดิมได้แสดงเจตจำนง ที่จะร่วมกันจัดตั้งรัฐบาล โดยตกลงให้ พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ หัวหน้าพรรคชาติพัฒนาเป็น นายกรัฐมนตรี ต่อมาวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ พรรคเสรีธรรมและพรรคกิจสังคมได้เปลี่ยน เจตจำนงไปสนับสนุน นายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์เป็นนายกรัฐมนตรี ในวันเดียวกัน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคประชากรไทยได้ประชุมกันครั้งแรกโดยผู้ถูกร้องที่ ๒ เข้าร่วมประชุมด้วย ที่ประชุมมีมติด้วยเสียงส่วนใหญ่ให้สนับสนุน นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ผู้ร้องทั้งสิบสองได้ทำหนังสือแสดงเจตจำนงขอลอนการสนับสนุน พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี และในวันต่อมาผู้ร้องทั้งสิบสองได้มีหนังสือแสดงเจตจำนงต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ขอสนับสนุน นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อมาเมื่อพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี และแต่งตั้งผู้ร้องที่ ๑ ถึง ที่ ๕ คือ นายวัฒนา อัสวเหม พลอากาศเอก สมบุญ ระหงษ์ นายยิ่งพันธ์ มนะสิการ และนายประกอบ สังข์โต เป็นรัฐมนตรีด้วย วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ มีการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคประชากรไทย ที่ประชุมมีมติว่า พรรคประชากรไทยไม่เข้าร่วมเป็นรัฐบาล โดยมีเจตนาขัดขวางไม่ให้ผู้ร้องทั้งสิบสองเข้าร่วมรัฐบาล เพื่อแก้ไขปัญหาของประเทศ

วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๑ ผู้ถูกร้องที่ ๒ จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรค ที่ประชุมมีมติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล แต่ผู้ร้องทั้งสองเห็นว่า มติดังกล่าวขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ร้องทั้งสอง ดังนั้น ในวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๑ ผู้ร้องทั้งสองได้ใช้สิทธิตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๓๖ เรียกประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรค และลงมติโดยเสียงส่วนใหญ่ให้ไว้วางใจรัฐบาล

วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๑ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรค โดยกล่าวหาผู้ร้องทั้งสองดังนี้

- ก. ผู้ร้องทั้งสองไม่ปฏิบัติตามผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ให้สนับสนุน พลเอก ชชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี
- ข. ผู้ร้องทั้งสองฝ่าฝืนมติพรรค โดยไปร่วมรัฐบาลกับพรรคประชาธิปัตย์
- ค. ผู้ร้องทั้งสองไม่ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการบริหารพรรค ในการประชุมลงมติในสภาผู้แทนราษฎร
- ง. ผู้ร้องทั้งสอง คุหมิ้นให้ร้ายต่อผู้ถูกร้องทั้งสอง

ผลการประชุมปรากฏว่าที่ประชุมได้ลงมติโดยเปิดเผยให้ผู้ร้องทั้งสองออกจากพรรคด้วยคะแนนเสียง ๕๔ คะแนน เนื่องจากในวันดังกล่าวพรรคประชากรไทย มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑๗ คน ในจำนวนนี้มีผู้ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการบริหารพรรค ๕ คน และมีกรรมการบริหารพรรคที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๕๗ คน คณะกรรมการบริหารพรรคจึงมี ๖๒ คน ดังนั้น จำนวนคณะกรรมการบริหารพรรคเมื่อรวมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคซึ่งมิได้เป็นกรรมการบริหารพรรคทั้งหมด จึงมีจำนวน ๗๔ คน คะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของ ๗๔ คน จึงเท่ากับ ๕๖ คะแนนขึ้นไป แต่คะแนนเสียงที่ลงมติให้ผู้ร้องทั้งสองออกจากพรรคมีเสียง ๕๔ คะแนน จึงไม่ครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด อีกทั้งกฎหมายบัญญัติวิธีการลงมติให้ลงคะแนนลับ แต่ที่ประชุมลงมติโดยลงคะแนนเปิดเผยจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๒ วรรคสอง ผู้ร้องทั้งสองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติของพรรคประชากรไทย เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๑ ที่ให้ผู้ร้องทั้งสองออกจากพรรคเป็นการเป็นสมาชิกพรรคมีลักษณะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๗ วรรคสาม กล่าวคือ ขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญหรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

พิเคราะห์แล้ว มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยตามคำร้องของผู้ร้องทั้งสอง ดังนี้คือ

๑. จำนวนคะแนนเสียงและวิธีลงคะแนนในการลงมติให้ผู้ร้องทั้งสิบสองออกจากการเป็นสมาชิกพรรคประชากรไทย เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๑ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

๒. มติของพรรคประชากรไทยในการลบชื่อผู้ร้องทั้งสิบสองในวันดังกล่าว มีลักษณะขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ หรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๗ วรรคสาม หรือไม่

(เฉพาะประเด็นข้อ ๑ ผู้วินิจฉัยเห็นว่า เป็นปัญหาข้อโต้แย้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง จึงอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ (๓) ซึ่งบัญญัติว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ ฯลฯ (๓) สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย ตามมาตรา ๑๕๔ วรรคสอง” จึงควรส่งเฉพาะประเด็นปัญหานี้ไปให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดเสียก่อน โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจ ฯลฯ ให้ศาล พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้” หรืออาจกำหนดระยะเวลาให้ผู้ร้องทั้งสิบสองไปดำเนินการเกี่ยวกับข้อโต้แย้ง ตามประเด็นข้อ ๑ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเสียก่อน ซึ่งหากผู้ร้องทั้งสิบสองไม่ดำเนินการภายใน เวลาที่กำหนด ก็ให้ถือว่าผู้ร้องทั้งสิบสองไม่คิดใจโต้แย้งเกี่ยวกับประเด็นข้อ ๑ อีกต่อไป ศาลรัฐธรรมนูญ ก็จะพิจารณาวินิจฉัยเฉพาะประเด็นข้อ ๒ ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น เพราะหาก คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยชี้ขาดความผิดที่ให้ผู้ร้องทั้งสิบสองออกจากพรรคไม่ชอบด้วยกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ศาลรัฐธรรมนูญก็ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นข้อ ๒ อีกต่อไป เพราะเมื่อการให้ออกจากพรรคไม่ชอบเสียแล้ว ผู้ร้องทั้งสิบสองก็ยังคงมีสถานะเป็นสมาชิกของพรรค ประชากรไทยเช่นเดิม แต่ความเห็นของผู้วินิจฉัยเป็นเสียงข้างน้อย จึงต้องวินิจฉัยตามเสียงข้างมาก ที่เห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยประเด็นข้อ ๑ ได้ด้วย โดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ (๘))

สำหรับประเด็นข้อ ๑ ข้อเท็จจริงได้ความว่าในวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันลงมติให้ผู้ร้องทั้งสิบสองออกจากพรรคประชากรไทยโดยอาศัยข้อบังคับพรรคประชากรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๔๐ ข้อ ๔๗ วรรคสอง ในการให้ผู้ร้องทั้งสิบสองออกจากพรรคซึ่งมี ข้อความว่า “ในกรณีที่สมาชิกผู้นั้นดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย ต้องมีมติด้วย

คะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมกันของคณะกรรมการบริหารของพรรค และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรค การลงมติตามวรรคนี้ให้ลงคะแนนเสียงโดยวิธีเปิดเผยเท่านั้น” ซึ่งข้อบังคับฉบับนี้ทำขึ้นหลังจากพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มีผลใช้บังคับแล้ว และพระราชบัญญัติดังกล่าว มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อ ฯลฯ (๓) พรรคการเมืองสั่งให้ออกตามข้อบังคับ ฯลฯ

การสิ้นสุดของสมาชิกภาพตาม (๓) ในกรณีที่สมาชิกดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย มติของพรรคการเมืองต้องเป็นมติของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมือง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนคณะกรรมการบริหารและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองนั้นทั้งหมด การลงมติตามวรรคนี้ให้ลงคะแนนเสียงโดยวิธีเปิดเผยเท่านั้น” ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๒ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อ ฯลฯ (๔) พรรคการเมืองมีมติให้ออกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

การสิ้นสุดของสมาชิกภาพตามวรรคหนึ่ง (๔) ถ้าสมาชิกผู้นั้นดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย มติของพรรคการเมืองต้องเป็นมติของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้นและมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองทั้งหมด และ การลงมติให้ลงคะแนนลับ ฯลฯ” จึงมีปัญหว่าการขับผู้ร้องทั้งสองในวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๑ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่าแม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จะมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ก่อนที่จะมีการให้ผู้ร้องทั้งสองออกจากพรรคก็ตาม แต่ตามมาตรา ๕๓ ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาล ได้บัญญัติให้พรรคการเมืองจะต้องแก้ไขข้อบังคับเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๒ ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อปรากฏว่าวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๑ ยังอยู่ภายในระยะเวลาดังกล่าว ดังนั้นพรรคประชากรไทยจึงยังคงนำข้อบังคับเดิมที่กำหนดให้ลงคะแนนโดยวิธีเปิดเผยมาใช้บังคับได้โดยชอบ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๖ ในเรื่องวิธีการลงคะแนน ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปก็คือในการลงมติให้ผู้ร้องทั้งสองออกจากพรรค จำนวนคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ตามข้อบังคับพรรคประชากรไทย ข้อ ๔๗ วรรคสอง หมายถึงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของ

จำนวนคณะกรรมการบริหารพรรคและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคทั้งหมดซึ่งมีจำนวนรวมกัน ๗๕ คน หรือหมายถึงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนคณะกรรมการบริหารพรรคและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคที่มาร่วมประชุมในวันลงมติซึ่งมีจำนวน ๖๗ คน ตามที่พรรคประชากรไทยอ้าง เห็นว่าแม้ข้อบังคับพรรค ข้อ ๕๗ วรรคสอง จะไม่มีคำว่า “ทั้งหมด” แต่ข้อบังคับดังกล่าวก็ต้องอยู่ ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๖ เพราะบทบัญญัติดังกล่าวมุ่งหมายที่จะคุ้มครองสมาชิกพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยตรง เนื่องจากหากขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคแล้วก็ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย ทำให้รัฐจะต้องสิ้นเปลืองงบประมาณในการเลือกตั้งซ่อมอีก จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการถ่วงดุลจากคณะกรรมการบริหารพรรค และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคนั้นทั้งหมด เพื่อให้เกิดความรอบคอบและเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา กฎหมายจึงกำหนดให้การลงมติจะต้องได้ คะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารพรรค และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคทั้งหมด หากใช้เพียงจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของผู้ที่มาประชุมร่วมกันในวันลงมติตามที่พรรคประชากรไทยกระทำ ดังนั้นแม้ข้อบังคับพรรคประชากรไทย ข้อ ๕๗ วรรคสอง จะไม่ได้ระบุไว้ให้ชัดเจนว่าจะต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนคณะกรรมการบริหารพรรคและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคทั้งหมดก็ตาม ก็จะต้องเป็นที่เข้าใจว่าหมายถึงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนคณะกรรมการบริหารพรรคและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคทั้งหมด เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๖ เพราะหากข้อบังคับพรรคมีข้อความขัดแย้งหรือมีความหมายโดยปริยายว่าจะขัดหรือแย้ง กับบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว ก็เชื่อว่านายทะเบียนพรรคการเมืองคงไม่ยินยอมจดทะเบียนข้อบังคับพรรค ให้เพราะเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ประกอบทั้งพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๕ มาตรา ๓ วรรคสอง ก็บัญญัติว่า “บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน” ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวเป็นการสนับสนุนว่าข้อบังคับใดก็ตามหากขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็ต้องใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้บังคับ ดังนั้นข้อบังคับพรรคประชากรไทย ข้อ ๕๗ วรรคสอง จึงไม่อาจขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๖ ได้ เมื่อได้ความว่าในวันลงมติให้ผู้ร้องทั้งสิบสองออกจากพรรค ในวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๑ พรรคประชากรไทยมีคณะกรรมการบริหารพรรคและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคตามที่แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองรวมทั้งสิ้น ๗๕ คน แต่เข้าร่วมประชุมในวันนั้น ๖๗ คน คะแนนเสียง

ไม่น้อยกว่าสามในสี่ที่จะให้ผู้ร้องทั้งสิบสองออกจากพรรคได้โดยชอบจึงต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๕๖ เสียง มิใช่ ๕๔ เสียงตามที่พรรคประชากรไทยคิดคำนวณจากผู้ที่เข้าร่วมประชุมเท่านั้น คะแนนเสียงในการลงมติให้ขับผู้ร้องทั้งสิบสองออกจากพรรคครั้งนี้ จึงไม่ถูกต้องตามที่พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๖ กำหนดไว้

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่าจำนวนคะแนนเสียงที่ให้ผู้ร้องทั้งสิบสองออกจากพรรค ประชากรไทยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ร้องทั้งสิบสองจึงยังไม่พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคประชากรไทย ดังนั้นสิทธิของผู้ร้องทั้งสิบสองที่จะอุทธรณ์ต่อศาลรัฐธรรมนูญตามนัยของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๘ (๘) ย่อมไม่เกิดขึ้น จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยประเด็นข้อ ๒ ต่อไป

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ